YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu toinen jaosto)

11 päivänä maaliskuuta 1999 *

Asiassa T-138/94,

Cockerill-Sambre SA, Belgian oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Bryssel, edustajanaan asianajaja Alexandre Vandencasteele, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ernest Arendt, 8—10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään aluksi oikeudellisen yksikön virkamies Julian Currall ja komissiossa toimiva kansallinen virkamies Géraud de Bergues, sittemmin oikeudellisen yksikön pääjohtaja Jean-Louis Dewost, Julian Currall ja komissiossa toimiva kansallinen virkamies Guy Charrier, joita avustaa asianajaja Jean-Yves Art, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa kantaja vaatii pääasiallisesti, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa eurooppalaisten teräspalkintuottajien välisiä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja koskevan, EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan soveltamisesta 16 päivänä helmikuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/215/EHTY (EYVL L 116, s. 1),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: C. W. Bellamy, joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit A. Potocki ja J. Pirrung,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.3., 24.3., 25.3., 26.3. ja 27.3.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion [1]

Kanteen perustana olevat tosiseikat

A *Alustavat huomautukset*

1 Käsiteltävänä olevassa kanteessa vaaditaan kumottavaksi eurooppalaisten teräspalkintuottajien välisiä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja koskeva, EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan soveltamisesta 16 päivänä helmikuuta 1994 tehty komission päätös 94/215/EHTY (EYVL L 116, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös), jossa komissio on todennut 17 eurooppalaisen terästeollisuusyrityksen ja niiden yhden toimialajärjestön osallistuneen EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan vastaisesti eräisiin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin hintojen vahvistamiseksi, markkinoiden jakamiseksi ja teräspalkkien markkinoita yhteisön alueella koskevien luottamuksellisten tietojen vaihtamiseksi ja jolla komissio on määrännyt 14:lle tämän alan yritykselle sakkoja 1.7.1988—31.12.1990 tehdyistä kilpailusääntöjen rikkomisista.

2 Riidanalaisen päätöksen mukaan (13 perustelukappale) Cockerill-Sambre SA (jäljempänä Cockerill-Sambre) on Belgian tärkein teräksentuottaja. Riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuna aikana SA Steelinter (jäljempänä Steelinter) oli

1 — Tämän tuomion perusteluista on otettu tähän vain kohdat, joiden julkaisemista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää aiheellisena. Sitä seikkaa lukuun ottamatta, että kilpailusääntöjen rikkomiset, joihin kantajan on tässä asiassa katsottu osallistuneen, ovat päättyneet 31.12.1989, muut kohdat ovat suureksi osaksi täysin tai lähes täysin samanlaisia kuin asiassa T-141/94, Thyssen v. komissio, 11.3.1999 annetun tuomion (Kok. 1999, s. II-347) kohdat, paitsi muun muassa mainitun tuomion 74—120, 413—422, 566—574 ja 614—625 kohta, joita vastaavia kohtia tähän tuomioon ei sisälly. Myöskään eräillä kansallisilla markkinoilla tehdyt perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan rikkomiset, joihin kantajan on katsottu osallistuneen, eivät ole samoja, joihin asian Thyssen v. komissio kantajan on katsottu osallistuneen. Nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaisen päätöksen 1 artiklan osittainen kumoaminen perustuu pääasiallisesti siihen, ettei kantajan ole todistettu osallistuneen tämän tuomion tuomiolauselman 1 kohdassa tarkoitettuihin kilpailusääntöjen rikkomisiin.

Cockerill-Sambren tärkein jälleenmyyjä ja sen koko osakepääoma oli Cockerill-Sambren hallussa välittömästi tai välillisesti. Steelinter sulautui Cockerill-Sambreen 30.12.1989 (kannekirjelmän 6 kohta). Vuonna 1990 Cockerill-Sambre-konsernin liikevaihto oli 203 miljardia Belgian frangia (BEF). Vuonna 1989 eli viimeisenä vuonna, jona Cockerill-Sambre tuotti teräspalkkeja, niiden osuus sen liikevaihdosta yhteisön alueella oli 5,74 miljardia BEF eli 132 miljoonaa ecua.

[— —]

D *Riidanalainen päätös*

47 Riidanalainen päätös, joka saapui kantajalle Van Miertin 28.2.1994 päivätyn saatekirjeen (jäljempänä päätöksen saatekirje) mukana, sisältää seuraavan päätösosan:

"1 artikla

Seuraavat yritykset ovat tässä päätöksessä selostetuin tavoin osallistuneet kukin oman nimensä yhteydessä mainittuihin kilpailuvastaisiin menettelytapoihin, jotka ovat estäneet, rajoittaneet ja vääristäneet tavanomaista kilpailutilannetta yhteismarkkinoilla. Sakkojen määräämisen yhteydessä kilpailusääntöjen rikkomisen kestoaika on ilmaistu kuukausina, paitsi hintalisien yhtenäistämisen osalta, johon rikkomiseen osallistuminen on osoitettu X-merkillä.

[— —]

Cockerill-Sambre

a) Luottamuksellisten tietojen vaihto teräspalkkikomitean välityksellä (18)

b) Hintojen vahvistaminen teräspalkkikomiteassa (18)

c) Tanskan markkinahintojen vahvistaminen (12)

d) Markkinoiden jakaminen, Traverso-järjestelmä (3)

e) Markkinoiden jakaminen, Ranska (3)

f) Markkinoiden jakaminen, Italia (3)

g) Lisähintojen yhtenäistäminen (x)

h) Ranskan markkinahintojen vahvistaminen

i) Italian markkinahintojen vahvistaminen

[— —]

4 artikla

Edellä 1 artiklassa selostetuista 30.6.1988 jälkeen tehdyistä (Aristrainin ja Ensidesan osalta 31.12.1989[2] jälkeen tehdyistä) kilpailusääntöjen rikkomisista määrätään seuraavat sakot:

[— —]

Cockerill-Sambre SA	4 000 000 ecua

[— —]

2 — Riidanalaisen päätöksen ranskan- ja espanjankielisissä versioissa on tämä päivämäärä. Saksan- ja englanninkielisissä versioissa on päivämäärä 31.12.1988.

6 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraaville:

[— —]

— Cockerill-Sambre SA

[— —]"

Toissijainen vaatimus riidanalaisen päätöksen 4 artiklan kumoamisesta tai ainakin sakon määrän alentamisesta

[— —]

Kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuuden arviointi

[— —]

572 Kantajan esittämästä perustelusta, jonka mukaan se on kilpaillut markkinoilla tai käyttäytynyt jopa aggressiivisesti, on syytä huomauttaa, että se seikka, että yritys, jonka on näytetty osallistuneen kilpailijoidensa kanssa hintoja koskeneeseen yhteistoimintaan, ei ole markkinoilla toiminut siten kuin kilpailijoiden kanssa on sovittu, ei välttämättä ole sellainen seikka, joka olisi sakkojen suuruutta määrättäessä otettava huomioon lieventävänä asianhaarana (ks. em. asia Petrofina v. komissio, tuomion 173 kohta ja asia T-308/94, Cascades v. komissio, tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-925, 230 kohta). Yritys, joka kilpailijoidensa kanssa harjoittamastaan yhteistoiminnasta huolimatta noudattaa jokseenkin itsenäistä politiikkaa markkinoilla, voi yksinkertaisesti yrittää käyttää kartellia hyväkseen. Kantajan esittämien seikkojen perusteella ei tässä tapauksessa voida katsoa, että sen todellinen markkinakäyttäytyminen olisi ollut omiaan kumoamaan todettujen kilpailusääntöjen rikkomisten kilpailunvastaisia vaikutuksia.

[— —]

Kantajan väitetty yhteistyö komission kanssa hallinnollisen menettelyn aikana

593 Väitteestä, jonka mukaan kantaja on komission suorittaman tutkinnan aikana osoittanut "täydellistä ja erityistä yhteistyöhalua", on ensimmäiseksi huomautettava, että sekä kantaja että Steelinter ovat 7.11.1991 päivätyssä vastauksessaan niille perustamissopimuksen 47 artiklan mukaisesti osoitettuun tietojensaantipyyntöön väittäneet, ettei niillä ole hallussaan ainoatakaan komission pyynnössä tarkoitettua teräspalkkikomitean ja Eurofer/Scandinavie-ryhmän kokousten osanottajaluetteloa eikä ainoatakaan muistiota, pöytäkirjaa tai raporttia eräistä kysymyksessä olevista kokouksista, vaikka oikeudenkäyntiaineisto vahvistaa, että ne saivat sellaisia asiakirjoja säännöllisesti.

594 On syytä huomauttaa myös, ettei kantaja ole myöntänyt oikeaksi ainoatakaan itseään vastaan esitettyä väitettä, lukuun ottamatta sen osallistumista eräisiin kysymyksessä olevista kokouksista.

595 Komissio on aiheellisesti katsonut, että kantaja ei ole tällä tavalla vastatessaan toiminut siten, että sakon alentaminen olisi ollut perusteltua hallinnollisessa menettelyssä harjoitetun yhteistyön vuoksi. Alennuksen myöntäminen tästä syystä on perusteltua vain, jos komissio on yrityksen käyttäytymisen vuoksi voinut todeta kilpailusääntöjen rikkomisen helpommin ja mahdollisesti saada sen loppumaan (ks. em. asia Cascades v. komissio, tuomion 255 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

[— —]

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen täyden harkintavaltansa nojalla tekemä ratkaisu

597 On syytä muistuttaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo kumonnut riidanalaisen päätöksen 1 artiklan siltä osin kuin siinä on todettu kantajan osallistuneen Italian markkinoiden jakamisesta tehtyyn sopimukseen (ks. edellä 364 kohta). Komission tästä kilpailusääntöjen rikkomisesta määräämä sakko on arvioitu 59 400 ecuksi.

598 Edellä 402 ja 411 kohdassa [3] esitetyistä syistä on lisäksi poistettava Tanskan markkinoiden hintojen vahvistamista koskevasta kilpailusääntöjen rikkomisesta määrätyn sakon laskemisperusteista 1.7.1988 ja 31.12.1988 välinen aika, minkä vuoksi sakkoa on kantajan osalta alennettava komission käyttämän laskentatavan mukaisesti 13 200 eculla.

3 — Ks. asia Thyssen v. komissio (T-141/94, Kok. 1999, s. II-347), tuomion 451 kohta.

599 Edellä 561 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa [4] esitetyistä syistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lopuksi, että hintojen vahvistamista koskevista sopimuksista ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista määrätyn sakon kokonaismäärää on alennettava 15 prosentilla, koska komissio on jossain määrin yliarvioinut todettujen kilpailusääntöjen rikkomisten kilpailunvastaisia vaikutuksia. Ottaen huomioon jo mainitut vähennykset Tanskan markkinoita koskevien hintasopimusten osalta tämän vähennyksen määrä on komission käyttämän laskentatavan mukaan 338 600 ecua.

600 Komission laskentatapaa noudattaen kantajalle määrättyä sakkoa olisi siten alennettava 411 200 eculla.

601 Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa sakon määrän täyttä harkintavaltaansa käyttäen, kyseessä ei ole täsmällinen aritmeettinen laskutoimitus. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei myöskään ole sidottu komission laskutoimituksiin, vaan sen on suoritettava oma arviointinsa ottaen huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat.

602 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komission sakkojen tason vahvistamisessa noudattamat yleiset lähtökohdat (edellä 522 kohta ja sitä seuraavat kohdat) [5] ovat asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella asianmukaiset. Perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti kiellettyä hintojen vahvistamista ja markkinoiden jakamista on nimittäin pidettävä erityisen vakavina kilpailusääntöjen rikkomisina, koska ne vaikuttavat suoraan kyseisillä markkinoilla vallitsevan kilpailun olennaisiin parametreihin. Myös luottamuksellisten tietojen vaihtojärjestelmillä, joihin kantajan on katsottu osallistuneen, on ollut markkinoiden jakamiseen vakiintuneen kaupankäynnin mukaisesti rinnastettava tarkoitus. Kaikki nämä sakkoa vahvistettaessa huomioon otetut rikkomiset on tehty kriisimääräysten voimassaolon päätyttyä ja yritysten saatua aikaisemmin asianmukaiset varoitukset. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, kysymyksessä olevien sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen yleinen tarkoitus on ollut estää tai vääristää nimenomaan paluuta tavanomaiseen kilpailuun, joka oli olennaista kriisimääräysten voimassaolon päättymiselle. Yritykset ovat lisäksi olleet tietoisia menettelynsä laittomuudesta ja tietoisesti salanneet sen komissiolta.

4 — Ks. asia Thyssen v. komissio (T-141/94, Kok. 1999, s. II-347), tuomion 640 kohta ja sitä seuraavat kohdat.
5 — Ks. asia Thyssen v. komissio (T-141/94, Kok. 1999, s. II-347), tuomion 577 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

603 Ottaen huomioon kaikki edellä esitetyt seikat ja sen, että tietyistä euron käyttöön ottamiseen liittyvistä säännöksistä 17 päivänä kesäkuuta 1997 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1103/97 (EYVL L 162, s. 1) on tullut voimaan 1.1.1999, sakon määrä on vahvistettava 3 580 000 euroksi.

[— —]

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Eurooppalaisten teräspalkintuottajien välisiä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja koskevan, EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan soveltamisesta 16 päivänä helmikuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/215/EHTY 1 artikla kumotaan siltä osin kuin siinä on katsottu kantajan osallistuneen toisaalta kolmen kuukauden ajan Italian markkinoiden jakamisesta tehtyyn sopimukseen, toisaalta Tanskan markkinahintojen vahvistamiseen 1.7.1988 ja 3.11.1988 väliseksi ajaksi.**

2) **Päätöksen 94/215/EHTY 4 artiklassa kantajalle määrätyn sakon määrä vahvistetaan 3 580 000 euroksi.**

3) **Kanne hylätään muilta osin.**

4) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan neljä viidesosaa vastaajan oikeudenkäyntikuluista. Vastaaja vastaa yhdestä viidesosasta omia oikeudenkäyntikulujaan.**

Bellamy Potocki Pirrung

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä maaliskuuta 1999.

H. Jung

kirjaaja

C. W. Bellamy

laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja